

Π Ρ Ο Σ Τ Ο Υ Σ Α Ν Α Γ Ν Ω Σ Τ Α Σ

Εἰσερχόμενοι, σὺν Θεῷ, εἰς τὸ τρίτον ἔτος τῆς ἐκδόσεως τοῦ Μέλητος καλὸν κρίνομεν νὰ θέσωμεν ὑπ' ὄψιν τῶν ἀναγνωστῶν μας τὰ ἐξῆς ὀλίγα.

Ὅντες φίλοι τῶν πραγμάτων καὶ οὐχὶ τῶν πομπωδῶν λέξεων ἀπεφύγαμεν μέχρι τοῦδε νὰ εἴπωμέν τι περὶ τοῦ παρόντος Περιδικοῦ καὶ οὔτε πρόγραμμα ἐδημοσιεύσαμεν, ἀλλ' ἀφήκαμεν τὸ κοινὸν νὰ κρίνη ἐκ τῆς πορείας μας ὅποῖος ὁ σκοπὸς καὶ ὅποῖαι αἱ ἀρχαὶ μας.

Ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε δημοσιευθέντων τεσσαράκοντα καὶ τεσσάρων φυλλαδίων πάντες εἶδον, νομίζομεν, ὅτι σκοπὸς τοῦ Περιδικοῦ τούτου εἶναι νὰ μεταδώσῃ εἰς τὸν λαόν μας γνώσεις πρακτικὰς καὶ ὠφελίμους, ὡς καὶ τὸ ὄνομα τῆς συνοδουούσης αὐτὸ Ἀποθήκης τῶν Ὀφελίμων Γνώσεων δηλοῖ, καὶ πρὸ πάντων νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς τοὺς πολλοὺς ἔρωτα πρὸς τὴν ἀρετὴν, ἔρωτα βασιζόμενον ἐπὶ τῆς μόνης ἀκλονήτου πέτρας, ἧτις εἶναι ἡ πρὸς τὸν Οὐρανὸν Πατέρα πίστις καὶ ἀγάπη. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον οὐδεμιᾶς θυσίας, οὐδενὸς κόπου ἐφείσθημεν οὔτε θὰ φεισθῶμεν, ἐπειδὴ ἔχομεν πεποιθήσιν ὅτι ὅσον ὀλίγοι καὶ ἂν ὠφελήθωσι πάλιν ἢ φιλότατῃ ἡμῶν Πατρίδι ὑπηρετεῖται ἀποτελεσματικῶς.

Πρέπει ὅμως νὰ ἠμολογήσωμεν ὅτι ἀλλέως ἐφантаζόμεθα τὰ πράγματα πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἔργου καὶ ἄλλην αὐτῶν ἐλάβαμεν πείραν ἐν διαστήματι δύο ἐτῶν. Ὁμολογοῦμεν ὅτι ἐνομίζομεν τὴν ὁδὸν ἐστρωμένην μὲ ρόδα, θελκτικὴν, πλήρη ἀγαθῶν. Ἡμεθεα ὅμοιοι πρὸς νεανίαν πρὸ μικροῦ ἐξεληθόντα τοῦ σχολείου ἐτοιμαζόμενον νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ τοῦ βίου στάδιον καὶ βλέποντα αὐτὸ ὡς κῆπον πλήρη ἀνθῶν, ἐν ᾧ θέλει τρυσαῖ διηνεκῶς. Ἡπατήθημεν καὶ ἡπατήθημεν ὡς ἐκ τῆς γνώμης ἣν εἴχομεν περὶ τοῦ ἡμετέρου ἔθνους. Ἐνομίζομεν ὅτι πάντα τὰ ἀποτελοῦντα τὸ ἔθνος μας ἄτομα πράγματι εἶχον τὰ αἰσθήματα καὶ τὰ φρονήματα τὰ ὅποια ἕκαστος ἐξ ἡμῶν φιλοτιμεῖται νὰ ἐκφράξῃ. Ἀλλὰ δυστυχῶς εὔρομεν ὅτι τὰ τοιαῦτα ἄτομα εἶναι παρ' ἡμῖν ὀλίγα. Ὡς ἐκ τούτου αἱ δυσκολίαι, ἅς ἀπηντήσαμεν ὑπῆρξαν καὶ εἶναι, σχεδὸν ἀνυπερβλήτοι. Ἐλπίζομεν ὅμως ὅτι

ἄλλας μὲν αὐτῶν θέλομεν ὑπερνικήσει ἄλλας δὲ συνηθίσει καὶ οὕτως εἰς τὸ μέλλον θὰ δυνηθῶμεν νὰ κινώμεθα εὐχερέστερον.

Ἐν τούτοις παρακαλοῦμεν τινὰς ἐκ τῶν λεγόντων ὅτι εἶναι συνδρομηταὶ μας, νὰ μὴ νομίζωσιν ὅτι τοῖς ζητοῦμεν ἐλεημοσύνην δταν ἀπαιτῶμεν νὰ πληρώσωσιν, οὐχὶ πλέον τὴν συνδρομὴν, (διότι συνδρομὴ θὰ ἦτο μόνον ἂν ἐπληρώνετο ἐν ἀρχῇ τοῦ ἔτους) ἀλλὰ τὸ ἀντίτιμον τῶν ὄσων μέχρι τοῦδε ἔλαβον φυλλαδίων, διότι τοῖς ἐδώκαμεν βιβλίον ἀπαιτοῦν χρήματα διὰ νὰ γίνῃ καὶ χρήματα οὐκ ὀλίγα. Ἡμεῖς ἀγοράζομεν τὸν χάρτην, καὶ τὸν ἀγοράζομεν πολὺ ἀκριβὰ, πληρώνομεν ἐργατικὰ, ἔχομεν ἐξόδα μεγάλα. Ἄν δὲν τοῖς ἐδίδομεν τίποτε τότε θὰ εἶχον πολὺ δίκαιον νὰ νομίζωσιν ὅτι τοῖς ζητοῦμεν ἐλεημοσύνην· ἀφοῦ ὅμως τοῖς ἐδώκαμεν π ρ ᾱ γ μ α ἔχουσιν ἄδικον.

Τινὲς πάλιν προφασίζονται ὅτι τὸ σύγγραμμα δὲν ἀξίζει. Πρὸς στιγμὴν καὶ τοῦτο τοῖς παραχωροῦμεν, ἐπειδὴ εἰξεύρομεν ὅτι εἰς ἄλλους ἀρέσκει καὶ εἰς ἄλλους δὲν ἀρέσκει. Ἄλλ' οἱ τοῦτο προφασιζόμενοι δὲν θὰ ἦσαν ἄραγε πολὺ λογικώτεροι καὶ τιμιώτεροι ἂν ἀπ' ἀρχῆς μᾶς ἐπέστρεφον τὰ φύλλα καὶ οὐχὶ τώρα, μετὰ τὴν παρέλευσιν τοῦ ἔτους, ζητοῦσι νὰ μᾶς πληρώσωσι μὲ τοιαύτας προφάσεις, ἀφοῦ μάλιστα ἀπὸ τὴν χρῆσιν ἐπατσαβούριασαν τὰ φυλλάδια;

Ἐν Εὐρώπῃ σχεδὸν πᾶσα οἰκογένεια λαμβάνει ἐν, δύο ἢ καὶ περισσότερα περιοδικὰ καὶ θεωρεῖ αὐτὰ τόσον ἀπαραίτητα ὅσον καὶ τὸν ἄρτον· καθότι ὅπως διὰ τοῦ ἄρτου διατηρεῖται ἡ ζωὴ τοῦ σώματος οὕτω καὶ διὰ τῶν καλῶν ἀναγνωσμάτων τρέφεται ἡ ψυχὴ. Πληρώνει λοιπὸν τόσον προθύμως ὅσον καὶ τὸν ἄρτοποιὸν διὰ τὸν ἄρτον καὶ τὸν κρεωπώλην διὰ τὸ κρέας. Εἶδομεν ἰδίως ὄμμασι παῖδας ἀποζῶντας διὰ τοῦ καθαρίσματος ὑποδημάτων καὶ ὄντας τακτικῶς συνδρομητὰς καὶ ἀναγνώστας περιοδικῶν! Διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὰ ἔθνη ἐκεῖνα, μολονότι ἡ διαφθορὰ ἐκορυφώθη εἰς ἐν μέρος τῆς κοινωνίας, τὸ ἄλλο, τὸ μὴ διαφθαρὲν μέρος, κρατεῖ ὑψηλὴν καὶ μεγάλην τὴν πατρίδα του. Ἡμεῖς

φαίνεται δυστυχώς ότι κοιμώμεθα διανοητικώς και ήθικώς σχεδόν πάντες, διότι μόνον οί κοιμώμενοι δέν ζητοῦσι τροφήν και τρυφήν και στολισμόν.

Έν τούτοις είναι παρήγορον ότι υπάρχει και παρ' ήμιν μερίς, μικρά μὲν ἀλλ' ἀρκετή να ἐπιδράση σωτηρίως ἐπὶ τοῦ ἔθνους ὅλου, τὸ ὅποϊον εἶθε ταχέως να ἴδωμεν.

Ο ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΑΣΑΝΤΙΝΩΝ ΠΟΛΕΜΟΣ

Μοι ἐζήτησες, κυρία, να διηγηθῶ τὰ κατὰ τὸν πόλεμον τῶν Ἀσαντινῶν και μετὰ χαρᾶς ήθελον ἐκθέσει δια πόσον θαυμαστῆς καρτερίας και ὁποίου θάρρους δράξ' Ἀγγλων στρατιωτῶν ἠδυνήθη ὑπὸ τὸν φλογερὸν ἐκεῖνον ἥλιον και τὸ φοινικὸν κλίμα ἐκεῖνο να κατανικήση τὰς ὀρδὰς ἀγρίων και φιλοπολέμων Ἀφρικανῶν. Πλὴν δέν θά μεἐπιπλήξῃς πράττοντα τοῦτο τόσον ἀργά; «Ἐπρεπε, θά μοι εἶπης, να ποιήσης λόγον ὅτε ἀκόμη ὁ πόλεμος διήρκει ἤδη τί με ἐνδιαφέρει να μάθω τὰ εἰς τὰ παράλια τῆς Γουϊνέας πρὸ μηνῶν διατρέξαντά; Δέν εὐκαιροῦμεν να φροντίζωμεν περὶ τῶν παρεληλυθότων ἀρκετά μοχθοῦμεν ὅπως ἤμεθα ἐνήμεροι εἰς τὰ τρέχοντα.» Τὰ τρέχοντα, τὰ σημερινά! ἰδοῦ αἱ μεγάλαι λέξεις! Τὸ καλὸν τοῦτο δημόσιον ἀληθῶς χαίρει με τὰ σημερινά του. Τὰ χθές διατρέξαντα ἐν Σινικῇ, ἐν Ἰαπωνίᾳ πρέπει να ἐκτεθῶσι σήμερον οὐχὶ περιληπτικῶς ἀλλ' ἐμπεριστομένως με πάσας, και τὰς παραμικρὰς λεπτομερίας των· πρέπει δὲ να προστεθῇ και λεπτομερές σχεδιογράφημα, ἐν ᾧ να παριστανται μετὰ πάσης ἀκριβείας τὰ χαρακτηριστικά τῶν προσώπων, τὰ κινήματά των, και αὐτά των τὰ φορέματα.

Οἱ ἐφημεριδογράφοι, ὄντες ἰδιοτελεῖς, δέν ἐναντιοῦνται εἰς τὴν γλυκεῖαν ταύτην μανίαν τοῦ καλοῦ δημοσίου· μάλιστα ἀπ' ἐναντίας τὴν κολακεύουσι, και μετὰ πολλῆς χάριτος συγκατανεύουσι πρὸς πάσας και τὰς μάλλον ἀλλοκότους ἰδιοτροπίας. Ἐχω ἐνώπιόν μου ξυλογράφημα δημοσιευθὲν πρὸ τριῶν μηνῶν ἐν μεγάλῃ εἰκονοστολιστῇ ἐφημερίδι και παριστῶν τὴν πορείαν τάγματος Ἀγγλικοῦ δια δάσους τινὸς τῆς τῶν Ἀσαντινῶν χώρας. Ἰδοῦ, θά ἐφαντάζεσθε ἴσως, κυρία, ἀληθῶς ἰσχυρὰ ἐξιστόρησις. Ἀλλὰ, κατὰ δυστυχίαν μου, ἔχω μεγάλην τὴν μνήμην, και ἐνθυμοῦμαι ὅτι εἶδον τὸ αὐτὸ ξυλογράφημα πρὸ πέν-

τε ἢ ἐξ ἐτῶν τότε παρίστα τάγμα Ἀγγλικὸν διασχίζον δάσος τι τῆς Ἀβουσσινίας πρὸς καταδίωξιν τοῦ βασιλέως Θεοδώρου. Θά τὸ ἰδῆτε και τὸ ἐρχόμενον ἔτος και τότε θά παριστᾷ κυνήγιον κατὰ τῶν τίγρεων εἰς δάσος τι τῆς Βεγγάλῃς. Τὸν παρελθόντα Νοέμβριον ἔτυχον εἰς τὸ γραφεῖον ἐφημεριδογράφου, τὴν στιγμήν ἐκεῖνην ἐφθασεν ἡ εἰδήσις τῆς φοβερᾶς καταστροφῆς τοῦ ἀτμοπλοίου «Πόλις τῆς Χάβρης.» Ξυλογράφημα ἀριθμὸς 3,121 διέταξεν ὁ ἐφημεριδογράφος. Ἡρώτησα τί σημαίνει ἡ διαταγή του και ἔμαθον ὅτι ἀπὸ τοῦ 1849 τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 3121 ξυλογράφημα παριστᾷ με τὴν αὐτὴν πάντοτε ἐπιτυχίαν τὰ ναυαγοῦντα πλοῖα.

Συγχωρήσατέ με, κυρία, δια τὴν μακρὰν παρέκβασιν, ὡς ἐπίσης συγχωρήσατέ με και διότι προσπαθῶ να σᾶς ἐμπνεύσω δυσπιστίας ὡς πρὸς τὴν ἀκριβειαν εἰκόνων τινῶν, και τὴν εἰλικρινειάν τινων ἐφημεριδογράφων. Παντοῦ, βλέπετε, ὑπάρχουσι ἐξαιρέσεις. . . . .

Γινώσκετε τὸ σχῆμα τῆς δυτικῆς Ἀφρικῆς. Ὀλίγον νοτιότερον τοῦ Σενεγάλου ἡ παραλία στρέφει αἰφνης πρὸς ἀνατολάς και σχηματίζει τὸν κόλπον τῆς Γουϊνέας, ὅστις βρέχει τὴν ἀκτὴν τῶν Ἐλεφαντοδόκτων, τὴν τοῦ Χρυσοῦ, τὴν τῶν Δούλων και τὴν Γαβόνην. Τὰ ὀνόματα ταῦτα, τοῦλάχιστον τὰ τρία πρῶτα, ἐξηγοῦνται ἀφ' ἑαυτῶν. Ἐν τῇ πρώτῃ τῶν ἀκτῶν τούτων ὑπάρχουσι οἱ ἐλεφαντόδοκτες, ἐν τῇ δευτέρᾳ, ψίγματα χρυσοῦ, ὄντα τὸ κυριώτερον ἐμπόριον. Ἐν τῇ τρίτῃ ἐγένετο ἐπὶ μακρὰ ἔτη μέγα δουλεμπόριον. Οἱ μαῦροι, οἵτινες ἐπὶ πολὺν χρόνον μόνον ὡς βδελυκτοὺς σωματεμπόρους ἔβλεπον τοὺς Εὐρωπαίους, ἀπέκτησαν μῖσος ἀσπονδον πρὸς αὐτούς. Ἦδη τὸ δουλεμπόριον εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα κατηργήθη, ἀλλ' οἱ Εὐρωπαῖοι, και πρὸ πάντων οἱ Ἀγγλοι, θεωροῦσι τοὺς ἰθαγενεῖς ὡς κτήνη, τὰ ὁποῖα δικαιοῦνται να μεταχειρίζονται ὅπως θέλωσι. Δανείζουσι εἰς αὐτοὺς χρήματα και ὅταν ὁ ὀφειλέτης δέν εὐκαιρεῖ να ἀποτίσῃ τὸ χρέος του τότε ὁ δανειστῆς τὸν συλαμβάνει δια τῆς βίας μόνος του και τὸν καθυποβάλλει εἰς ἐργασίαν ἕως οὗ δουλεύσει ὅσα χρεωστεῖ. Ἄν δώσωμεν πίστιν εἰς τὰ γραφόμενα ἀξιωματικοῦ τινος τοῦ ναυτικοῦ, δημοσιεύσαντος ἐπιστολὴν δια τῆς ἐφημερίδος «Χρόνος», και αὐτὸς ὁ βασιλεὺς τῶν Καμερόνων, πρὸ δύο ἢ τριῶν ἐτῶν, ἐβιάσθη ὑπὸ

τοῦ πράκτορος ἐμπορικοῦ τῆς Βριστόλης οἴκου να ἐργασθῇ τοιοιυτρόπως.

Εἶναι θαυμαστὸν ἀν οἱ μαῦροι, ταῦτα πάσχοντες, δέν δύνανται να ὑποφέρωσι τοὺς ξένους, ἀλλὰ δρᾷττονται πάσης εὐκαιρίας ὅπως ἐκδικῶνται και ἐξεγείρωνται;

Τὸ πλουσιώτατον μέρος τῆς Γουϊνέας εἶναι ἡ Χρυσῇ Ἀκτῇ, ἐπὶ τῆς ὁποίας εὐρίσκεται ἡ ἀποικία τῆς Καῖπ-Κόαστ. Εἶναι δὲ ἡ χώρα χαμηλῆ, κεκαλυμμένη κατὰ μέγα μέρος ἀπὸ πυκνὰ δάση και διακόπτεται ἀπὸ ἔλη και σαβάνας, ὅπου παντὸς εἶδους σκληρὰ φυτὰ καθιστῶσιν ἄβατον τὴν χώραν. Τὸ ἔτος, ὡς εἰς πάσας τὰς μεταξὺ τῶν τροπικῶν χώρας, διαιρεῖται εἰς δύο ἐποχὰς, τὴν τῶν βροχῶν και τὴν τῆς ξηρασίας. Κατὰ τὴν πρώτην, ἡτις διαρκεῖ ἀπὸ τὸν Ἀπρίλιον ἕως τέλος Αὐγούστου, ἡ θερμοκρασία ὁμοιάζει με τὴν τῶν εὐκράτων χωρῶν κατὰ τὸ θέρος των ὡς τώρα, παραδείγματος χάριν, ἐνταῦθα ἀπὸ τὸν Αὐγούστον ὅμως ἕως τὸν Ἀπρίλιον ἡ Γουϊνέα ὑπόκειται εἰς τὰ μέγιστα ἐπὶ τῆς γῆς καύματα. Πλὴν και κατὰ ταύτην τὴν ἐποχὴν αἱ νύκτες εἶναι δροσεραὶ και δρόσος ἀφθονος ζωογονεῖ τὰ φυτὰ, τὰ ὁποῖα καταβάλλει κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας ἡ ζέστη.

Ὁ ἀένναος οὗτος συνδυασμὸς τῆς θερμότητος και τῆς ὑγρασίας εἶναι φθοροποιὸς εἰς τοὺς Εὐρωπαίους, ὡς προξενῶν δυσσεντερίας, πυρετοὺς ἀφρικανοὺς και πολλὰ ἄλλα νοσήματα ἐξαντλοῦντα τὰς σωματικὰς δυνάμεις· δίδει ὅμως εἰς τὰ φυτὰ θαυμασίαν ἀνάπτυξιν. Εἰς τὰ δάση αὐξάνουσι: θαμνακόδενδρα πεντήκοντα μέτρων ὑψηλὰ, θανάται γιγαντώδεις, ἀλόαι, φοινικόδενδρα, βασθάβαι, ὧν ὁ κορμὸς, καίτοι μὴ ὑψηλός, καθιστάμενος κοῖλος ὑπὸ τῆς πολυκαιρίας, δύναται να χωρέσῃ εἰκοσιν ἄνδρες, και ὧν οἱ κλάδοι σκεπάσουσι πλατεῖαν ὀλόκληρον. Παρὰ τὰς ρίζας τῶν γιγαντωδῶν τούτων δένδρων, δενδρύλλια ἀκανθωτὰ, ἡ ἀκακία θαρέκ, ἡ μιμόζα, ὁ κάκτος, σχηματίζουν πυκνοὺς φράκτας, ἐνῶ ὁ ἀμερικανικὸς σχοῖνος ἀπὸ τοῦ ἐνὸς δένδρου περιτυλισσόμενος εἰς τοῦ ἄλλου τοὺς μάλλον ὑψηλοὺς κλώνους καθιστᾷ τὸ δάσος ἀδιαπέραστον ἀπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου.

Ὀλίγοι περιηγητῆται ἐτόλμησαν να εἰσχωρήσωσιν ὑπὸ τὰς σκοτεινὰς ταύτας ἐρημίας· ἐκεῖ ζῶσι λέοντες, ἐλέφαντες, ρινόκεροι, λεοπαρδάλεις, ὑαῖναι, πάνθηρες και παντὸς εἶδους ζῶα και ὄφεις· ὑπὸ τὰς πέτρας κατοικ-

κοῦσι σκορπίοι· ἐντὸς τῶν σκοτεινῶν ὀπῶν οἱ φοβεροὶ φρόνοι ἀναπτύσσονται ὅσον εὐτυχῶς οὐδέποτε ἐν Εὐρώπῃ· εἰς τὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν ὑπὸ τοὺς μεγάλους καλάμους κρύπτονται κροκόδειλοι. Ἐλη ἀπέραντα καλύπτουσι μέγα τῆς χώρας μέρος· ἐντὸς τῶν δυσωδῶν και θερμῶν ὑδάτων των κινοῦνται ζῶα δηλητηριώδη και ἀνευ ὀνόματος· ὑπὲρ αὐτὰ νέφη κωνώπων περιστρέφονται και μιάσματα, ἐξερχόμενα ἐκ πάσης τῆς διασθορᾶς ταύτης, φέρουσιν εἰς τοὺς Εὐρωπαίους θέρμας θανατηφόρους.

Εἰς τὰ δάση ἀπαντῶνται πτηνὰ με λαμπρὸν πτέρωμα, φιττακοὶ και συνεγάλια πάντων τῶν χρωμάτων. Μετ' αὐτῶν ζῶσιν ἐπὶ τῶν δένδρων ἀπειράριθμα εἶδη πιθήκων και οἱ κυνοκέφαλοι, οὗς ἄλλοτε ἐλάτρευον ἐν Τύρῳ, ἐν Αἰγύπτῳ και ἐν Καρχηδόνη. Εἰς τὰ ἀδενδρα μέρη τὰ χόρτα γίνονται δύο ἕως τρία μέτρα ὑψηλὰ, ἐντὸς δὲ τούτων τὰ ἄγρια ζῶα και οἱ ὄφεις βόαι κρύπτονται ὅπως συλλαμβάνωσι τὰ θύματά των. Κάποτε οἱ μαῦροι καίουσι τὰ χόρτα ταῦτα, ἀφοῦ ὁ ἥλιος τὰ ξηράνει και τότε τὴν νύκτα ποταμοὶ πύρινοι φαίνονται διασχίζοντες τὴν πεδιάδα και διασκεδάζοντες τὰ σκότη, τὴν δὲ ἡμέραν στήλαι καπνοῦ καλύπτουσι τὸν ὀρίζοντα, και τὰ ἀρπακτικὰ πτηνὰ ἔρχονται σωρηδὸν ὅπως φάγωσι τὰ ὑπὸ τοῦ καπνοῦ πνιγόμενα ζῶα.

Εἰς πεντήκοντα χιλιομέτρων ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἀπόστασιν ἡ χώρα γίνεται ὄρεινή. Ὁ ὀδοιπόρος τότε πρέπει να διέλθῃ διὰ στενῶν ἐν μέσῳ ἀποκρήμνων θέσεων και περικυκλωμένων ἀπὸ σκοτεινὰ και ἐπικίνδυνα δάση. Πλὴν και ἐπὶ τῶν ὑψωμάτων εἰσέτι ἀπαντῶνται λίμναι δυσώδης, και ἐκεῖ ὁ ὀδοιπόρος καταδιώκεται ὑπὸ κωνώπων, θέρμης και τῶν θανατηφόρων ζῶων τοῦ ἔλους. Τὰ ὄρη ταῦτα, τὰ ὁποῖα εἶναι ἡ πρώτη βαθμὶς τῶν ὄρων Κόγγων, σχηματίζουν ἐκτεταμένον ὑψωμα· ἐκεῖ δὲ εἶναι ἡ χώρα τῶν Ἀσαντινῶν, ἥς ἡ ὄψις ἐπενθυμίζει τὴν παραλίαν και ἦτις οὐδόλως εἶναι ὑγεινωτέρα ὡς πρὸς τοὺς Εὐρωπαίους. Ἡ πρωτεύουσα τῆς χώρας Κουμασσία κεῖται πενήκοντα λεύγας σχεδὸν μακρὰν τῆς θαλάσσης, ἀλλ' ἡ πρὸς αὐτὴν ἄγουσα ὁδὸς εἶναι τόσον σχολιά ὥστε καταντᾷ ὀγδοήκοντα.

Οἱ ἄρχαῖοι κατήντησαν να τρομάζωσι μόνον των ὀμιλοῦντες περὶ τῶν δρακόντων τῶν φυλασσόντων τὸν κῆπον τῶν Ἑσπερίδων.

Νομίζω, κυρία, ότι οι Ασαντινοί φυλάσσονται από τα δάση των, τα έλη των και τους πυρετούς πολύ καλλίτερον ή τα μυθώδη χρυσά μήλα. Έν τούτοις οι Αφρικανοί ούτοι δέν επαναπαύονται εις τους φυσικούς των υπερασπιστάς, οτινες φαίνονται καθιστώντες την χώραν των απρόσητον εις τους Ευρωπαίους. Είμαι φυσικώς πολύ φιλοπόλεμοι, ή δέ φιλοπόλεμος διάθεσις των υποκινείται και υπό εθνικών μύθων και τελετών θρησκευτικών. Οι στρατιώται είναι σχεδόν ολόγυμνοι και γενικώς κακώς όπλισμένοι· φέρουσι δέ τόξον, βέλη, ακόντιον και ειδος ζώνης έφ' ής κρεμώσι πολλά μαχαίρια. Τα καλλίτερα στρατεύματα φέρουσι τουφέκια, εύρίσκονται μάλιστα παρ' αύτοις όπλα τελειοποιημένα και μακρυβόλα, αλλά τα συνηθέστερα είναι παλαιούτουφεκα, τα όποια τοίς φέρουσι τα γαλλικά, άγγλικά και όλλανδικά πλοία. Οι άρχηγοί των έχουσι χονδροειδή τινα ένδυμασίαν, αποτελουμένην από κέρατα ελάφου, πτερά άετου ή γυπόδ, ούράς ίππων, και παμμεγέθη ύποδήματα εκ δέρματος έρυθρού.

Τό μέγιστον δυστύχημα τό δυνάμενον να επέλθη κατά του Ασαντινού και μάλιστα του βασιλέως των, είναι να μη αποθάνη εν τή μάχη. Ο προκάτοχος βασιλεύς Κουαχού-Δουάχ, πατήρ του νυν βασιλεύοντος Κουφι Καλκάλη όλίγον ήγαπάτο υπό των θεών άφου απέθανεν επί κλίνης έντός των ανακτόρων του εις Κουμασίαν. Διά να εκπλύνη τούτουν κατασχόνην ο εύσεβής του διάδοχος έσκέφθη να φέρη εις τας μάχας τα λείψανα του πατρός του έντός λαμπρού φερέτρου κεκοσμημένου διά χρυσοῦ και άργύρου. Πρός επίμετρον τής δυστυχίας όμως τό φέρετρον και τα όστά έπεσον εις χείρας των Αγγλων. Ουδέποτε ο βασιλεύς Κουφής θα παρηγορηθή διά τούτο.

Οι κάτοικοι των τροπικών πολύ όλίγον φροντίζουν περι ένδυμάτων. Οι Ασαντινοί λοιπόν είναι όσον τό δυνατόν ήκιστα ένδεδυμένοι. Μόνον οι πλούσιοι και οι εύγενεις καλύπτονται τό σώμα κάποτε με ύφασμα μεταξωτόν· καιτοι όμως λησμονούσι και τό αναγκαϊότατον ένδυμα ουδέποτε όμως δέν ένθυμούνται να μη φορτωθώσι χρυσά και άργυρά κοσμήματα. Κατά τας μεγάλας έορτάς λέγεται ότι τα ύψηλά πρόσωπα τόσον φορτώνουσι τους βραχιονάς των με άλύσεις και βραχιόλια ώστε διάζονται να στηρίζωσιν αυ-

τους επί των κεφαλών ή των ώμων δούλων ους επί τούτω φέρουσι μεθ' έαυτών. Ο Δανός περιηγητής Ροίμερος, όστις έπεσκέφη την Κουμασίαν κατά τον παρελθόντα αιώνα, αναφέρει ότι όταν ο βασιλεύς Όποκκού τον ύπεδέχθη είχε τό σώμα άλειμμένον με πάχος και κουκισμένον με ψίγματα χρυσοῦ· ο τραχηλος, οι βραχιόνες και τα σκέλη του μονάρχου ήσαν κεκαλυμμένα από κρίκους και βραχιόλια. Διά να φιλοξενήση τον ξένον ο Όποκκού διέταξε να φέρωσι βουκάλιον πλήρες ζύθου άγγλικού, άφου έπιεν μέρος έδωκε τό έπίλοιπον εις τον Ροίμερον, όστις έπιεν μόνον σταγόνας τινάς, προφασιζόμενος ότι φοβείται μη ζαλισθή.

— Δέν θα σε ζαλίση ο ζύθος, άπήνητησεν ο βασιλεύς· θα σε ζαλίση ή λάμψις του προσώπου μου· αυτη ρίπτει τό σύμπαν εις μέθην.

Οι Ασαντινοί είναι βεβαίως λαός εκ των μάλλον θαρβάρων και μάλλον άγρίων όσοι ποτέ υπήρξαν, και εν τούτοις έχουσι και αυτοί διοργανισμόν πολιτικόν, διοικητικόν και στρατιωτικόν. Να είπω ότι παρ' αυτώ λαώ τούτω παρ' ω τό ανθρώπινον αίμα τρέχει ποταμηδόν ένώπιον των βωμών των θεών των ή εις την άπλην θέλησιν του μονάρχου των υπάρχει ειδος βουλευτικότητος ;

Παρά τω βασιλει εκείνω όστις είναι παντοδύναμος και όστις καταχράται τό επί τής ζωής ή του θανάτου των υπηκόων του δικαίωμα υπάρχει ειδος άνωτάτου συμβουλίου διευθύνοντος την έσωτερικήν και έξωτερικήν πολιτικήν· όσον δ' άφορα τα στρατιωτικά ταυτα είναι ανατεθημένα εις την συνέλευσιν των Καβουκür ή πριγκίπων οτινες έχουσιν εν τω στρατώ περίπου βαθμόν στρατηγού.

Αν προσθέσω, κυρία, ότι οι Ασαντινοί είναι βιομήχανοι και γεωργοί, εάν είπω τέλος ότι ή χώρα των, κειμένη μεταξύ τής παραλίας και τής κεντρικής Αφρικής, είναι στάδιον μεγάλου έμπορίου, θα αναγνωρίσης δια των γενικοτήτων τούτων τον λαόν προς όν οι Αγγλοι είχαν να πολεμήσωσι. Τελευταίον πρέπει να προσθέσω ότι ο βασιλεύς Κουφή Καλκάλης έχει εν εκατομμύριον υπηκόων και εύκόλως δύναται να οδηγήση εις τα πεδία των μαχών δέκα μυριάδας στρατού· μάλιστα ήδύνατο και διπλάσιον τούτου προσκαλών τους γείτονάς του ή ύποτελείς αυτώ βασιλείς.

Βλέπετε, κυρία, ότι οι έχθροι, ους οι Αγγ-

γλοι έπορεύοντο να πολεμήσωσι δέν ήσαν άξιοκαταφρόνητοι. Έν αρχή όμως ήπατήθησαν, ένόμισαν ότι είχαν να κάμωσι με τα άρνια εκείνα, τους Ινδούς, αλλά ταχέως έμαθον με ζημίαν των ότι οι Αφρικανοί δέν μάχονται όπως οι υπό του όπιου και του πεπρωμένου χαυνοθέντες Ασανοί. Τον Ιανουάριον του 1873 οι Ασαντινοί καταβάιντες εκ των όρέων των ήρήμονον επί όκτώ μήνας την παραλίαν και ήπειλουν τας πόλεις Έλμίναν ΚαπΚόαστ. Οι όλίγοι ναυται οι διαμένοντες εις ταύτας τας άποικίας δέν ήδύνατο να άνθέξωσι, μάλιστα εις πολλάς συμβολάς ένικήθησαν. Οι ίθαγενείς σύμμαχοι έπαθον τα αυτα και ήλθε καιρός καθ' όν ήπειλείτο γενική των μαύρων άνταρσία. Τα γεγονότα ταυτα ήνάγκασαν την Αγγλίαν να πέμψη έκστρατείαν εις την χώραν ταύτην, αναθέτουσα την άρχηγίαν αυτης εις τον Κ. Γαρνέτον Ουαρσελεύν.

Ο Κ. Γαρνέτος είναι στρατηγός νέος την ήλικίαν, περίπου τεσσαρακονταετής· όπερ δέ είναι αξιοσημείωτον εις πάσαν χώραν, αλλά σπάνιον εν Αγγλία, ο στρατηγός εκέρδησεν όλους αυτου τους βαθμούς εις τα πεδία των μαχών. Τό 1852, μόλις δεκαενέα έτων ήλικίας έξεστράτευσεν εις Ινδικήν· εκείθεν μετέβη εις Κριμαίαν, και παλιν επανήλθεν εις τας Ινδίας· έλαβε μέρος εις τον κατά τής Σινικής πόλεμον και εισήλθε μετα των Γάλλων εις Πεκίνον. Τό 1870 τέλος έξελέγη να διευθύνη την έκστρατείαν, την εκ του Καναδά κατά των επαναστατών του Γαρρϋ πεμπομένην.

Έθισθείς εις μακρυνάς έκστρατείας ο Κ. Γαρνέτος ήτο παντός άλλου καταλληλότερος να οδηγήση την κατά των Ασαντινών έκστρατείαν. Δυστυχώς εν αρχή και αυτος συνεμερίζετο την κοινήν γνώμην και ήλιπιε να θριαμβεύση σχεδόν άμαχητί. Ούτως αναχωρών εξ Αγγλίας τον παρελθόντα σεπτέμβριον μόνον επιτελείον είχε μεθ' έαυτου· ένόμιζεν ότι ο ναυτικός στρατός ο διαμένων εν τή παραλία επί των πλοίων και οι ίθαγενείς σύμμαχοι θα ήσαν αρκετοί, και δι' αυτών ήρχισε τον πόλεμον κατά τον Οκτώβριον· κατώρθωσε να μεταφέρη εις την χώραν μερικά πυροβόλα, εις μεγάλην από τής παραλίας απόστασιν και εκάυσε χωρία τινά όπου οι Ασαντινοί είχαν συνηθροισμένα τα τρόφιμα και τα πολεμοφοδιά των. Οι βάρβαροι εν τούτοις έπολέμουν μετα πολλής δραστηριότητος και μά-

λιστα έξεδικήθησαν σκληρώς εις τα πεδία των μαχών τας όλίγας ήττας των, παρ' όλίγον δέ έφόνεον και αυτον τον άρχηστράτηγον, ήδηγούντα αυτοπροσώπως τους στρατιώτας του εις τας μάχας.

Αι μικράι των Αγγλων επιτυχίαί τόσον είχαν τό αποτέλεσμα ώστε ο Κ. Γαρνέτος έκρινε φρόνιμον να οδηγήση παλιν τον μικρόν στρατόν του εις την παραλίαν, και αυτος δέ, καταβεβλημένος υπό του πυρετου και του κόπου, να μεταβή έντός πλοίου άραγμένου μακράν τής ξηράς.

Τότε, άπεφάσισε να ζητήση στρατιώτας εξ Αγγλίας με όλον τον φόβον όν είχε εν ότι ήθελε τους βλέπει δεκατιζόμενους υπό του ήλιου και των πυρετών άμα έφθανον. Τετρακισχίλιοι λοιπόν άνδρες επεβίβασθησαν ουχι βεβαίως άνευ τινός δυσαρεσκείας, καιτοι είχαν πολυάριθμα προφυλακτικά με τα όποια ή άγγλική κυβέρνησις έφρόντισε να τους έφοδιάση. Ουδέποτε αναμφιβόλως στρατός είχε μεθ' έαυτου περισσοτέρας άποσκευάς και μάλιστα περισσότερα ιατρικά. Πας στρατιώτης έδιδάχθη την ύγεινήν, οι δέ αξιωματικοί έπετήρουν· πας στρατιώτης έφερε μεθ' έαυτου μικράν ποσότητα καφέ, μύλον διά να τον άλέθη και όργανα διά να τον βράζη, είχαν προσέτι μικρά στραγγιστήρια διά τό ύδωρ και φιάλας όξους άρωματικού. Τέλος, επειδή ή ύγρασία τής νυκτός είναι φονικώτερα και αυτου του καύσωνος τής ήμέρας, εκαστος άνηρ είχε δύο ένδυμασίας διά να αλλάζη φορέματα, δύο μάλλινα έφαπλώματα και μέγαν χιτώνα εκ καουσοῦκ έντός του όποιου τυλισσόμενος προεφυλάττετο από τής νυκτός την δρόσον.

Θα ήτο όμως άδύνατον εις τους Αγγλους να σύρωσιν όπισθεν των τόσας άποσκευάς άν οι ίθαγενείς δέν τοίς έδιδον πολύτιμον βοήθειαν. Ένώ οι άνδρες των συμμαχικών φυλών έμάχοντο εις τα πλευρά των και τοίς έχρησίμευον ως οδηγοί αι γυναίκες τους ήκολούθουν, φέρουσαι επί των κεφαλών των βαρέα κιβώτια πλήρη πολεμοφοδίων· έτρεχον δέ εις τον πόλεμον ως εις έορτήν, με τον ήχον του τυμπάνου και κεκοσμημένοι με τα ωραιότατά των χάνδρα.

Ούτω τα όλίγα ταυτα τάγματα εισεχώρησαν εις τα ένδότερα μετα τόλμης, θάρρους και καρτερίας άληθώς τιμώσης αυτα, και δεικνυούσης τής φυλής την εύστάθειαν. Μάχαι

φονικαὶ συνήφθησαν ὁ ἀρχηγὸς ἔχασε μέρος τοῦ στρατοῦ καὶ ἐβιάσθη νὰ ἐξαποστείλῃ πολλοὺς ἀσθενεῖς καὶ πληγομένους εἰς τὴν παραλίαν ἀλλὰ πάντοτε προῦχώρει, καθεκαστήν μαχόμενος καὶ ἀποφασισμένος νὰ νικήσῃ ἢ νὰ χαθῇ. Τέλος πρὸς τὰ τέλη τοῦ Ἰανουαρίου ἐφθασεν ἐνώπιον τῆς Κουμασσίας· ἐκεῖ ὁ βασιλεὺς Καλκάλης εἶχε συναθροίσει στρατὸν πολυάριθμον. Ἐκεῖ τότε συνήφθη καὶ μάχη φονικὴ διαρκέσασα ἑπτὰ ὀλοκλήρους ἡμέρας ἀπὸ τῆς 30 Ἰανουαρίου τῆς 5 Φεβρ. Ἀποτέλεσμα τῆς μάχης ταύτης ἦτο ἡ τῆς ἀφρικανικῆς πρωτεύουσας κυρίευσις, καὶ ἡ φυγὴ τοῦ βασιλέως μετὰ τῶν λειψάνων τοῦ στρατοῦ τοῦ πρὸς ἀνατολάς.

Οἱ Ἄγγλοι, οἵτινες ἐνόμιζον ὅτι θὰ ἴδωσι σωρὸν καλυβῶν ἐθαύμασαν εἰς τὴν ὄψιν τῆς Κουμασσίας καὶ τὴν σχετικὴν κομψότητα τῶν ἐν αὐτῇ οἰκιῶν. Ἡ πρωτεύουσα εἶν' ἐκτισμένη ἐπὶ βράχου εὐρυχώρου καὶ περικυκλούται ὑπὸ ποταμοῦ ὅστις τὴν ἀρδεύει· αἱ ὁδοὶ τῆς εἶναι πλατεῖαι καὶ εὐθύγραμμοι· τὰ βασιλικά ἀνάκτορα κεῖνται ἐν τῷ μέσῳ τῆς πόλεως, τὰ δωματῖα ἐν αὐτοῖς εἶναι μικρὰ ἀλλὰ πολυάριθμα καὶ κεκοσμημένα διὰ διαφορῶν ἐπιπέλων χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν. Ἡ πόλις ἔχει ὠραίους περιπάτους καταφύτους μὲ δένδρα, μὲ ὑψώματα ἐφ' ὧν τίθεται ὁ βασιλικὸς θρόνος, ὅταν ὁ ἡγεμὼν οὗτος, περικυκλωμένος ὑπὸ τῶν αὐλικῶν του πορεύεται ἐκεῖ διὰ νὰ πῖν οἶνον ἐκ φοινίκων, ἢ νὰ κρίνῃ ἢ νὰ παρασταθῇ εἰς τινὰ ἐορτὴν ἢ βασανισμόν. Παντοῦ πραγματικῶς ἀπαντῶνται ἔχνη τῶν φονικῶν ἐθίμων τῶν Ἀσαντινῶν, οὐ μόνον θυσιάζουσιν εἰς τὰ εἰδωλά των ἀνθρώπων, ἀλλ' εἰς ὅλας τὰς ἐορτάς συνειθίζουσι νὰ σφάζωσι δούλους καὶ προσέτι καὶ ἀξιωματικούς βασιλικούς.

Ὅταν ὁ Ἀσαντινὸς ἀποθάνῃ οἱ ἐπιζῶντες σφάζουσι τοὺς δούλους του. Κατὰ τὸν θάνατον τοῦ βασιλέως ἡ σφαγὴ γίνεται γενική· οἱ ἀδελφοὶ του, αἱ ἀδελφαί του, οἱ ἀνεψιοὶ του, καταλαμβανόμενοι ὑπὸ προσκαίρου μανίας, ὀρμῶσιν εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ διὰ πιστολίων ἢ μαχαιρῶν φονεύουσι πάντα τὸν προστυχόντα. Ἀφοῦ ἡ πρώτη ὥρα τοῦ πένθους παρέλθῃ οἱ συγγενεῖς τοῦ ἀποθανόντος βασιλέως χύνουσιν ἐπὶ τοῦ τάφου του τὸ αἷμα ἑκατοντάδων τινῶν δούλων. Εἶναι ἤδη παράξενον, ἀφοῦ οἱ Ἀσαντινοὶ ἔχουσι τοιαῦτα ἤθη νὰ προτιμῶσι κοσμήματα κατεσκευασμένα ἐξ

ἀνθρωπίνων ὀστέων; Ἐντὸς τοῦ βασιλικοῦ παλατίου οἱ Ἄγγλοι εὗρον κρεμάμενα εἰς τοὺς τοίχους ἢ ἐπὶ τῶν ἐπίπλων κρανία, ὀστά βραχιόνων, κνημῶν διεσταυρομένα ὡς τροπαια. Τοῦτο δὲ βλέπεται καὶ εἰς τοὺς οἴκους ὅλων τῶν ὑψηλῆς περιπέτρως ὑποκειμένων, εἰς τοὺς οἴκους τῶν Καθοκίρων. Ὁ ἤχος τοῦ τυμπάνου εἶναι ἡ μᾶλλον ἀρεστὴ εἰς αὐτοὺς μουσική. Ἐν τῷ ἤχῳ δὲ τοῦ τυμπάνου καὶ ἐν χοροῖς, ἅτινα εἶναι αἱ ἡδονικώτεροι δι' αὐτοὺς διασκεδάσεις, γίνονται αἱ μεγάλοι σφαγαὶ τῶν ἀνθρωπίνων θυμάτων κατὰ τὰς ἐορτάς τῶν θεῶν Ἰάμ καὶ Ἀδάν. Πρὸς μνήμην δὲ τῶν ἐορτῶν τούτων τὰ τύμπανα εἶναι περιστοιχισμένα ἀπὸ κρανία, ὀλένας, καὶ βαμβοκερά ὑφάσματα θουτημένα εἰς αἷμα· αἷμα τῶν πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν των καὶ τοῦ βασιλέως των σφαγιασθέντων θυμάτων.

Λαλῶ περὶ τῆς Κουμασσίας ἐν ἐνεστῶτι ἐνῶ ἔπρεπε νὰ ὁμιλήσω ἐν παροχημένῳ, καθότι δὲν ἀγνοεῖτε, κυρία, ὅτι ἡ βδελυκτὴ αὐτὴ πρωτεύουσα ἐπυρπολήθη ὑπὸ τοῦ Κ. Γαρνέτου. Ἡ ἐποχὴ τῶν βροχῶν, ἥτις εἶναι καταστρεπτικὴ εἰς τοὺς Εὐρωπαίους, ἐπλησίαζεν ὁ δὲ μαῦρος βασιλεὺς ἠλπίζεν ὅτι αὐτὴ ἤθελε τὸν ἐλευθερώσει ἀπὸ τοὺς ἐπιδρομῆς του. Κρυφθεὶς λοιπὸν εἰς τὸ βάθος τοῦ βασιλείου του περιέμενεν ἀτάραχος, ἀφίνων τὸν Κ. Γαρνέτον κύριον τῆς Κουμασσίας καὶ μὴ πέμπων κατ' αὐτοῦ στρατὸν οὔτε πρέσβεις. Ἐὰν ἐπιτρέπηται νὰ παραβάλλωμεν τὰ μικρὰ πρὸς τὰ μεγάλα, ὁ Ἀγγλικὸς στρατὸς ἐκινδύνευε νὰ ἴδῃ τὴν ἐκ τῆς Μόσχας του φυγὴν, ἔμελλε καὶ οὗτος νὰ νικηθῇ ὑπὸ τῆς κατακτησεώς του ἀν ἀρχηστράτηγος δὲν διέταττε νὰ καταδαφισθῇ τὸ βασιλικὸν παλάτιον καὶ νὰ πυρποληθῇ ἡ Κουμασσία. Οὗτος δὲν ἦτο βεβαίως ὁ ἀριστος τρόπος νὰ μάθωσιν οἱ βάρβαροι τὴν ὑπεροχὴν τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ, ἀλλ' ἦτο ἴσως τὸ μόνον μέσον νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ ἀναχώρησις τοῦ στρατοῦ καὶ νὰ βιασθῇ ὁ μαῦρος βασιλεὺς νὰ κλείσῃ ταχέως εἰρήνην.

Μαθὼν τὴν πυρπόλησιν τῆς πρωτεύουσας του ὁ Κουφὴ ἔσπευσε νὰ πέμψῃ πρέσβεις εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Κ. Γαρνέτου. Συνθήκη ἐπηκολούθησε δι' ἧς ὀρίζονται τὰ ὅρια τῶν Ἀγγλικῶν κτήσεων καὶ τοῦ βασιλείου τῶν Ἀσαντινῶν· ὁ βασιλεὺς ἔστερξε προσέτι νὰ πληρώσῃ τὰ ἔξοδα, παραχωρῶν μεγάλην ποσότητα ψιγμάτων χρυσοῦ, νὰ διατηρῇ τὴν

ὁδὸν τὴν ἄγουσαν ἐκ τῶν συνόρων εἰς Κουμασσίαν καὶ νὰ ἀπαγορεύσῃ εἰς τὸ ἐξῆς τὰς ἀνθρωποθυσίας.

Ἀμέσως μετὰ τὴν συνομολόγησιν τῆς εἰρήνης οἱ Ἄγγλοι ἐξεκίνησαν πρὸς τὴν παραλίαν, ὅπου ἐφθασαν ἄνευ πολλῶν κόπων καὶ ἀπωλειῶν.

(Ἐκ τοῦ Παγκ. Μουσείου.) ΕΥΓΕΝΙΟΣ ΡΟΒΕΡΤΟΣ

Ο ΧΤΙΣΤΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΠΑΙΔΑΚΙ.

Α'.

Μάνα μὲ πέντε ὄρφανὰ, στὸ μεγαλύτερό της παιδάκι εἶπε μὴν αὐγὴ,
κ' ἐστάλαξε στὴ μαῦρη γῆ,
σιγὰ τὸ δάκρυό της.

—«Εἰς τὸ σχολεῖό σου πήγαινε, παιδί μου πικραμένο,
»μὲ καλαθάκι ἀδειανό. . . .
»Ὅτ' ἀπὸ φτωχὸ μου ὄρφανό,
»καὶ πάλι πεινασμένο

»Καὶ τ' ἄλλα τ' ἀδελφάκια σου ψωμάκι δὲν θὰ ἰδοῦνε·
»ἀλλοίμονον, ἔχει τιμὴ
»πολὺ μεγάλη τὸ ψωμί
»γιὰ κείνους ποῦ πεινοῦνε! . . .

Μὲ καλαθάκι ἀδειανὸ κ' ὡς τὴν καρδίαν θλιμμένο,
τὸ ἔρημο κ' αἶμα φτωχό,
εἰς τὸ σχολεῖό του μοναχὸ
τραβοῦσε τὸ καῦμένο.

Περνοῦσε ἀπὸ κάτασπρο μικρὸ ἐρημοκλήσι·
τοῦ φάνηκε ὡς ἄν φωλιά,
ὅπου ζεσταίνη τὰ πουλιά,
χιονιάς ὅταν φυσήσῃ.

Σὰ μάνας εἶχε ἀγκαλιὰ τὴ θύρα ἀνοικμένη·
καὶ μ' ὀλοπρόθυμη σπουδῇ
ἐμπήκε μέσα τὸ παιδί
μ' ἐλπὶδα φοβισμένη

Εἰς τὴν εἰκόνα τοῦ καλοῦ Σωτήρος μας ἐστάθη.
κ' ὡς νᾶχ' ἐμπρὸς του τὸ Χριστό,
τοῦ ἔλεγε γονατιστὸ
ἀπ' τῆς ψυχῆς τὰ βᾶθη.

Β'.

»Χριστέ, δὲν ἔχομε ψωμί στὸ σπίτι μας, καὶ κλαίγω·
»Ἴδὲ στὸ καλαθάκι μου ἂν ψέμματα σοῦ λέγω.
»Ἐγὼ εἶμαι καλὸ παιδί, μοῦ εἶπε ἡ μητέρα,
»καὶ δὲν πειράζει νηστικὸ νὰ μείνω καὶ μιὰ μέρα,
»μὰ τὰ μικρὰ τ' ἀδελφια μου, κ' ἡ πλιὸ μικρὴ μας Φρόσω
»δὲν εἶνε κρέμα νὰ πεινοῦν νύχτα κ' ἡμέρα τόσο;

»Καλὰ, ἐμᾶς ἂν ἀφῆσες καὶ δὲν μᾶς συλλογᾶσαι,
»ὅμως τὴ Φρόσω δὲν μπορεῖς νὰ πῆς πὼς δὲν λυπᾶσαι.
»Νὰ, σοῦ τὰ εἶπα ὅλα μας τὰ βάσανα καὶ λύπαις,
»γιὰ νὰ μὴ λέγῃς ὕστερα γιατί δὲν μετὸ εἶπες . . .

Γ'.

Σὰν σκόλασε, ὦ τί χαρά! ὡς ἂν πουλιὰ πετοῦσαν
τ' ἀδελφια του μέσ' τὴν αὐλή·
μαζῆ κ' ἡ Φρόσω ἡ καλὴ,
καὶ σὰν τρελὰ γελοῦσαν.

Καινούρια ροῦχα καὶ ζεστὰ φοροῦσε τὸ καθένα·
κ' ὅταν τὸ εἶδαν νὰ φανῇ,
χαρᾶς ἀφήσανε φωνή,
μεγάλη τὰ καῦμένα.

—«Ψωμάκι τώρα ἔχομε, μικρὸ μου λυπημένο,
»τοῦ εἶπ' ἡ μάνα του, κ' αὐτὸ
»ὅπου στὰ χέρια μου κρατῶ,
»χρυσάφι γεμισμένο.

«Ἀπ' ὅλα τώρα ἔχομε· τί θέλεις νὰ σοῦ φέρω;
»Ξεύρεις, χλωμὸ μου ὄρφανό,
»πὼς πλέον δὲν θὰ λές πεινῶ;»
Κ' εἶπε ὁ μικρὸς—«Τὸ ξέρω. . . .»

«—Τὸ ξέρεις; πὼς;—Νὰ ὁ Χριστὸς μᾶς πλούτηνε μητέρα;
»Σχολεῖό μου σὰν ἐπήγαινα, στὸ ρημοκλήσι πέρα,
»τοῦ εἶπα τοῦ καλοῦ Χριστοῦ γιὰ νὰ μᾶς βοηθήσῃ.
»Δὲ στῶπε;—Ναί, ὁ Κύριος μᾶς ἔχει ἐλεήσει. . . .
»Μ' ἔνα του ὅμως ἄγγελο γιὰ χάρι ἐδική σου·
»γι' αὐτὸ λαμπάδα νὰ τοῦ πᾶς στὴν ἐκκλησιὰ θυμῆσου.»

Τὸ θαῦμα πὼς ἐγένηκε; Ὅταν στὴν Ἐκκλησίαν,
Παρακαλοῦσε ὁ μικρὸς, μυριόπλουτος κυρία,
Τὸ ἄκουσε σὲ μιὰ γωνιά κρυμμένη, καὶ βοήθεια
Εἰς τὴν μητέρα ἔστειλε μὲ πονεμένα στήθια. . . .
Θαῦμα, ἀλήθεια! Σήμερα ποῖα στὴν Ἀθήνα δίνει;
Ποῖαν ἀφίνει ὁ συρμὸς νὰ κὰν' ἐλεειμοσύνη!

ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ.

(Ἐκ τοῦ Παρθενῶνος)

Ἐξ τινὰ μαλακύνουσι τὰς σκληρότητας
τῆς ζωῆς ταύτης· καλὴ διαίτα, ἀληθὴς φί-
λος, πιστὴ σύζυγος, ὑπήκοον τέκνον, φρόνι-
μος γλῶσσα καὶ ἔμφρων κεφαλή.

ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΥΡΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Αἱ νέαι πολλάκις ὁμιλοῦσι καὶ γελῶσι διὰ
τὴν ὑπανδρείαν ὡς εἰ ἦτο χαροποιὸν τι καὶ
εὐχάριστον, ρόδον τι ἄνευ κέντρων. Καὶ

πραγματικῶς τοιαύτη εἶναι ὅταν γίνηται καλῶς, ὅταν αἱ νέαι βαθίζωσι πρὸς αὐτὴν ὡς ὄντα λογικὰ καὶ ὄχι ὡς παιδία. Ἡ ὑπανδρεία εἶναι τι σοβαρὸν. Εἶναι ἐποχὴ τῆς ζωῆς, ἔχει δύνειν ἐπὶ τῆς καρδίας, ἔχει ἰσχὺν ἐπὶ τῆς εὐδαιμονίας. Ὅθεν ἂς μὴ γίνεται κατεσπευσμένως· ποτὲ μὴ τρέχητε πρὸς τὴν ὑπανδρείαν, ποτὲ μὴ ἀκλέπητε τὴν ὑπανδρείαν, ποτὲ μὴ ὑπανδρεύεσθε διὰ πλοῦτη, ἢ διὰ θέσιν ἢ δι' ὠριότητα προσώπου ἢ τρόπων, ἀλλὰ μόνον, διὰ χαρακτῆρα, δι' ἰκανότητα, καὶ διὰ τὴν ποιότητα ἐκείνην τῆς διανοίας καὶ τῆς καρδίας ἣτις ἀποδεικνύει τὸν τίμιον ἄνθρωπον. Λάβετε καιρὸν, σκέφθητε πολὺ καὶ καλῶς πρὶν ἢ δεχθῆτε τὰς δι' ὑπανδρείαν προτάσεις· συμβουλευέσθε μετὰ τῶν γονέων σας, μετὰ φρονίμων φίλων, καὶ ἀκολούθως τὴν ἰδίαν σας κρίσιν. Μάθετε πᾶν ὅ,τι εἶναι δυνατὸν νὰ μάθητε περὶ τοῦ προτεινομένου ὑμῖν συζύγου καὶ ἀφοῦ πᾶσα ἀμφιβολία καὶ ὑπόψια διαλυθῇ, πλὴν οὐχὶ πρὶν τότε, δεχθῆτε τὴν προτεινομένην ὑπανδρείαν.

ΜΕΛΑΝΗ ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΜΑΓΙΚΟΝ ΜΕΛΑΝΟΔΟΧΕΙΟΝ

Κατὰ νέαν τινὰ συνεδρίασιν τοῦ πολυτεχνικοῦ συλλόγου τῶν Παρισίων ὁ Κ. Βροϊτγέρος ἔδειξε νέον εἶδος μελάνης ἣν κατασκευάζει πρὸς χρῆσιν τῶν ὀδοιπορούντων.

Ἴδου πῶς κατασκευάζει αὐτήν.

Λαμβάνει πολλὰ φύλλα χάρτου ἀπορροφητικοῦ λευκά καὶ τὰ ποτίζει με κυανομέλανον χρῶμα τῆς ἀνιλίνης, ἀκολούθως συνάπτων αὐτὰ τὰ πιέζει τὸ ἐν ἐπὶ τοῦ ἄλλου εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἀποτελέσωσι σύνολον εὐκολομετάφερτον.

Βεβαίως πᾶς τις δύναται νὰ μεταχειρισθῇ καὶ ἄλλα τῆς ἀνιλίνης χρώματα καὶ οὕτω νὰ κατασκευάσῃ μελάνην κοκκίνην, ἰόχρουν, πρασίνην κτλ.

Ὅταν τις θέλῃ νὰ γράψῃ κόπτει τεμάχιον ἐκ τοῦ ἐν λόγῳ χάρτου, τοῦ μετ' ἀνιλίνης δηλαδὴ ποτισμένου, καὶ ρίπτει αὐτὸ ἐντὸς σταγόνων τινῶν ὕδατος καὶ τότε ἀμέσως ἔχει μελάνην διὰ νὰ γράψῃ. Με ἀπλοῦν τεμάχιον τοιοῦτου χάρτου, δύο δακτύλων τετραγωνικῶν δυνατὸν νὰ ἐκτελέσῃ τις μακρὰν ἀνταπόκρισιν.

Ἦς ὀδοιπόρος λοιπὸν δύναται νὰ προπαρασκευάζῃ τοιαῦτα χαρτῖα καὶ λαμβάνων αὐ-

τὰ μετ' αὐτοῦ νὰ ἔχῃ μελάνην πάντοτε καιοῦτω νὰ μὴ βιάζηται νὰ μεταχειρίζηται μολυβδονόδυλα, ὡς ἔχων μελάνην πολὺ ἐλαφρὰν καὶ μὴ χυνομένην διὰ νὰ τοῦ μελανῶν τὰ πράγματά του.

Ἄλλη παρομοία ἐφεύρεσις εἶναι ἡ ἐπινοήσις τοῦ μαγικοῦ ὠνομασθέντος μελανοδοχείου, τὸ ὅποσον δὲν ἐμπεριέχει κανὲν ὑγρὸν, ἀλλ' ἅμα τις στάξῃ ἐντὸς ὀλίγας σταγόνας ὕδατος ἔχει μελάνην. Ἐμπεριέχει δὲ τὸ ἀγγεῖον τοῦτο χρῶμα ἐπίσης τῆς ἀνιλίνης μεμιγμένον με κόμιν εἰς κόνιν. Ἡ ποσότης τοῦ ἐμπεριεχομένου χρώματος εἶναι ἀρκετὴ νὰ παρέχῃ μελάνην ἐπὶ μακρὸν διάστημα χρόνου φθάνει μόνον νὰ προσθήτῃ τις ὕδωρ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν. Ἡ ποσότης αὕτη ἐντούτοις δὲν εἶναι ἀνεξάντλητος, καὶ διὰ νὰ διαρκέσῃ ἑκατὸν ἔτη, ὡς ὁ ἐφευρετὴς λέγει, πρέπει νὰ μὴ γράφῃ τις καθεκάστην καὶ πολὺ.

Τὸ μελανοδοχεῖον τοῦτο παρέχει μελάνην μαύρην, κοκκίνην, κίτρινην κτλ. κατὰ τὸ χρῶμα δι' οὗ εἶναι ἐφωδιασμένον.

Τὸ χρῶμα εἶναι ἐναποτεθημένον ἐντὸς κοιλώματος διαφόρου τοῦ παρέχοντος τὴν μελάνην, ἀλλὰ συγκοινοῦντος μετ' αὐτοῦ κάτωθεν δι' ὅπῃς λεπτῆς, εἰς τρόπον ὥστε ἡ γραφίς δὲν λαμβάνει κανὲν ἀδιάλυτον μόριον.

Τὸ μελανοδοχεῖον τοῦτο δὲν εἶναι βεβαίως τόσον ἀπλοῦν ὅσον ἡ ὀδοιπορικὴ μελάνη τοῦ Κ. Βροϊτγέρου, ἀλλὰ φαίνεται ἄρθρον ἐμπορικὸν καὶ ἴσως ἐξαπλωθῇ εὐκολώτερον.

ΜΕΛΑΝΗ ΚΟΚΚΙΝΗ ΑΦΘΑΡΤΟΣ

Διὰ νὰ κατασκευασθῇ αὕτη ἡ μελάνη τρίβεται ἐντὸς ἰγδίου ἐκ πορσολάνης καρμίνιον με ὀλίγον χαλυβδοῦχον κάλιον (σιλικάτον τῆς ποτάσης) διαλελυμένον ἐωσοῦ τὸ μίγμα λάβῃ τὴν μορφήν ρευστῆς μελάνης. Ὅ,τι γράφει τις διὰ τῆς μελάνης ταύτης ξηραίνεται ταχύτατα καὶ γίνεται λαμπρότατον. Πρέπει ὅμως διὰ νὰ διατηρῆται ἀπὸ τὴν ἐπήρειαν τοῦ ἀέρος νὰ φυλάττηται ἐντὸς ὑελίνου φιάλης κλειομένης καλῶς με λαδομένον βούλωμα.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑΙ

Ἐκ τῆς ἀπογραφῆς τοῦ 1871 φαίνεται ὅτι ἡ βασίλισσα Βικτωρία βασιλεῦει ἐπὶ διπλασίον σχεδὸν ὑπήκων παρ' ὅσους εἶχεν ὁ αὐ-

τοκράτωρ Κλαῦδιος. Ὑπὸ τὸ Ἀγγλικὸν στέμμα διατελοῦσι 234 ἐκτομμύρια ἀνθρώπων κατοικούντων ἐπὶ 7,769,449 μιλίων γῆν. Κατοικοῦσι δὲ ἐντὸς 44,142,651 οἰκῶν καὶ ἄλλων καταλυμάτων, τὰ ὅποια συναθροίζονται εἰς 2,200 πόλεις καὶ κωμοπόλεις, ὧν τὸ Λονδίνον, κατοικούμενον ὑπὸ 3,800 χιλ. καὶ ἔχον ἀκτῖνα 15 μιλίων, εἶναι τὸ κέντρον.

Αἱ ἐν Ἀφρικῇ κτίσεις τῆς Μ. Βρετανίας ἀποτελοῦνται ἐκ 236,860 τετραγωνικῶν μιλίων χωρῶν κατοικουμένων ὑπὸ 1,813,450 ἀνθρώπων. Ἐκ τούτων 27 εὑρίσκονται ἐπὶ τῆς νήσου τῆς Ἀναλήψεως καὶ 9,251 εἰς τὴν νήσον τῆς Ἀγ. Ἐλένης. Ἐπὶ τῆς ἠπείρου ἡ Σιέρρα Λεόνε τὸ 1871 εἶχε 38,936 κατοίκων, ἐξ οὗ καταφαίνεται ἐλάττωσις τοῦ πληθυσμοῦ κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν. Αἱ ἐν Γαμβία ἀποικίαι ἐξ ἄλλου δεικνύουσιν αὐξήσιν κατοικούμεναι ὑπὸ 14,190. Περὶ τῶν κατοίκων τῆς Χρυσῆς Ἀκτῆς μόνον ὡς προσέγγιστα δυνάμεθα νὰ ὀρίσωμεν αὐτοὺς εἰς 400,000. Ἡ νήσος Λάγος, ἣτις τὸ 1861 παρεχωρήθη εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἔχει 62,021 κατοίκους, ὧν 94 εἶναι λευκοί. Ἐν τῇ Νοτίῳ Ἀφρικῇ αἱ τρεῖς ἀποικίαι, Ἀκρωτήριον τῆς Καλῆς Ἐλπίδος, Γρικουαλάνδη καὶ Νατάλ, ἔχουσαι 229,582 τετρ. μιλίων ἐπιφανείαν, κατοικοῦνται ὑπὸ 161,500 κατοίκων.

Χρυσός

Ἡ ὀλικὴ ποσότης τοῦ παρὰ τοῖς ἀνθρώποις εὑρισκομένου χρυσοῦ ὑπελογίσθη κατὰ τὸ 1848 ὡς ἀντιστοιχοῦσα πρὸς 560 ἑκατ. λιρῶν στερλινῶν. Ἡ ἐκ τῶν χρυσορυχείων ἐτήσιος ἐξαγωγή χρυσοῦ κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἀντεστοίχει πρὸ 8 ἑκατομ. λιρ. στερ. Ἀλλ' ἡ ἐξαγωγή αὕτη τὸ 1852 ἀνῆλθεν εἰς 27 ἑκατ. λιρ. καὶ ἔκτοτε ἐξηκολούθει νὰ αὐξάνῃ ἕως τὸ 1856 ὅτε καὶ ἐφθασεν εἰς 36,250,000. Ἡ ποσότης τοῦ χρυσοῦ ἣτις ἐτέθη εἰς χρῆσιν τῆς ἀνθρωπότητος ἀπὸ τὸ 1851 ἕως τὸ 1871 ἀνέρχεται εἰς 500 ἑκατ. λιρ. στερ. ἦτοι ὁ ἐν τῷ κόσμῳ χρυσὸς ἐν διαστήματι εἴκοσιν ἐτῶν σχεδὸν ἐδιπλασιάσθη.

Καφὲς Κεϋλάνης

Ἡ κατὰ τὸ 1837 ἐξαγωγή τοῦ καφέ ἐκ Κεϋλάνης ὑπελογίσθη εἰς 30,000 ἑκατόλιτρα ἀξίας 100,000 λιρῶν. Τὸ 1870 ἡ ἐξαγωγή ἀνῆλθεν εἰς 1,000,000 ἑκατόλιτρα, ἀξίας 3,500,000 λιρῶν. Κατὰ τὰ τελευταῖα δεκαπέντε

ἔτη ὁ ἀριθμὸς τῶν καλλιεργουμένων μερῶν ἠύξησεν ἀπὸ 404 εἰς 1004 ἢ τὰ στρέμματα ἐξ 80,000 εἰς 200,000, ἦτοι πλέον τῶν 312 τετραγωνικῶν μιλίων, ἐξαιρουμένων τῶν 50,000 περίπου στρεμμάτων τῶν ὑπὸ Ἴθαγενῶν καλλιεργουμένων.

Ἰχθύες ἐν Κασπίᾳ

Ἡ Κασπία θάλασσα εἶναι καθ' ὑπερβολὴν πλουσία εἰς διάφορα εἶδη ἰχθύων, πολλοὶ τῶν ὁποίων εὑρίσκονται εἰς ἀκαταλόγιστον ἀριθμόν. Εἰς ἐν μόνον μέρος 15000 μύραιναὶ συλλαμβάνονται πολλακίς ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ. Ὅταν δὲ ἡ ἀλιεῖα διακοπῆ ἐπὶ εἰκοσιτέσσαρας ὥρας, τὰ ὕδατα ταράσσονται ὡς ἐκ τῆς πληθύος τῶν ἰχθύων, οἵτινες εἶναι τοσοῦτοι ὥστε ὠθοῦνται εἰς τὴν παραλίαν. Ἡ ἐτήσιος ἀλιεῖα ὑπελογίσθη εἰς 13,000,000 πούδια, ἀξίας 2,500,000 λιρῶν.

ΒΡΟΜΗ

Ἐκτὸς τῆς κοινῆς πείρας, ὁ μέγας χημικὸς Λεϊβίχ ἀπέδειξεν ὅτι ἡ βρόμη εἶναι τόσον θρεπτικὴ ὅσον καὶ τὰ ἐξαιρετότερα κρέατα, καὶ ὅτι ἐμπεριέχει περισσότερα στοιχεῖα πρὸς σχηματισμὸν τῶν ὀστέων καὶ τῶν μύων παρά τὸν σίτινον ἄρτον. Τοῦτο προσέτι ἀπεδείχθη διὰ σειρᾶς πολυχρονίων πειραμάτων ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Φόρβη. Ὅτε ὁ μέγας οὗτος φιλόσοφος ἦτο καθηγητὴς τῆς φυσικῆς φιλοσοφίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Ἐδιμβούργου καὶ ἀκολούθως ὅτε μετέβη εἰς τὸ πανεπιστήμιον, τοῦ Ἀγ. Ἀνδρέου, ἐπὶ εἴκοσιν ὄλα ἔτη ἐμέτρα τὸ πλάτος καὶ ὕψος ὡς καὶ τὰς δυνάμεις τῶν βραχιόνων καὶ τῆς μέσης τῶν πολυαριθμῶν αὐτοῦ μαθητῶν, τοὺς ὁποίους ἐκ διαφόρων χωρῶν εἶχε σύρει πρὸς αὐτὸν ἡ φήμη του. Ἴδου τὸ ἀποτέλεσμα τῆν παρατηρήσεών του.

Καθὸσον ἀφορᾷ τὸ ὕψος τοῦ σώματος, τὸ πλάτος τοῦ στήθους καὶ τῶν ὠμων καὶ τὴν ἰσχὺν τῶν βραχιόνων καὶ τῆς ὀσφύος, τὴν κατωτάτην βαθμίδα κατεῖχον οἱ Βέλγοι· ὀλίγον τι καλλίτεροι τούτων ἦσαν οἱ Γάλλοι· πολὺ τῶν Γάλλων καλλίτεροι ἦσαν οἱ Ἀγγλοὶ· ὑπερεῖχον δὲ πάντων οἱ Σκωττοὶ καὶ οἱ Σκωτο—Ἴρλανδοὶ τῆς Οὐλστέρης, οἵτινες κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ζωῆς των τρώγουσι τοῦλάχιστον ἀπαξ τῆς ἡμέρας καλὸν γάλα, ζωμόν, καὶ ἄρτον ἐκ βρόμης.

των πρὸ πάντων κατεστάθησαν περίφημοι· ἀλλὰ ὑπὸ τὸ ὄνομα ἄ σ τ ρ ο λ ο γ ί α, συν-εσχέτιζον τὴν κίνησιν τῶν ἀστέρων μὲ τὰ διάφορα τοῦ βίου συμβάντα καὶ οὕτως ἤξιουν ὅτι προεγίνωσκον τὰ μέλλοντα.

Ἰδίως αἱ μαθηματικαὶ ἐπιστῆμαι ἐσπουδά-ζοντο εἰς τὰ ἱερά, ἐκεῖ ἐτελειοποιούντο, ἐκεῖ ἐζητοῦντο μετὰ προσοχῆς αἱ ὠφέλιμοι ἐφαρ-μογαί των. Οἱ ἀστρονόμοι προεβιάζοντο εἰς τὸν βαθμὸν τῆς ἱερωσύνης, αἱ δὲ ἐκτετα-μέναι περιοχαὶ τῶν ναῶν ἐχρησίμευον ὡς ἀστεροσκοπεῖα. Ἡ ἀδιάκοπος τῶν παρατηρή-σεων σειρά ἀπεκάλυψεν εἰς αὐτοὺς ὅτι ἡ ἀνατολὴ τῶν αὐτῶν ἀστρων, μετὰ παρέλευσιν πολλῶν αἰῶνων δὲν συνέπιπτε πλέον κατὰ τὰς αὐτὰς τοῦ ἔτους ἐποχάς, καὶ ἐσημείωσαν τὴν μετατόπισιν. Διήρσαν τὸν οὐρανὸν εἰς ἀστερισμοὺς ὧν τὰ ὀνόματα καὶ τὰ σχήματα εἶχον λόγον πρὸς τὸ κλίμα τῆς Αἰγύπτου. Ἐσχημάτισαν ζωδιακὸν τὸν ὁποῖόν τινες ἀνα-βιβάζουσιν εἰς εἰκοσιπέντε πρὸ Χριστοῦ αἰῶ-νας. Ἐτακτοποίησαν τὸ πολιτικὸν ἡμερολό-γιον καὶ ὑπελόγησαν τὸ ἔτος εἰς 365 ἡμέρας, διηρημένον εἰς δώδεκα μῆνας, ἐκ 30 ἡμερῶν ἀκολουθουμένους ἀπὸ 5 συμπληρωματικῆς ἡ-μέρας. Τότε προσέτι ἦτο γνωστὴ καὶ ἡ ἐβδο-μὰς ἡ περίοδος ἐξ ἑπτὰ ἡμερῶν.

Ἡ ἀστρολογία, ὡς εἵπομεν ἦτο ἐν χρήσει παρ' Αἰγυπτίοις, τὰ δὲ ἔχνη αὐτῆς ἀπαντῶν-ται καὶ εἰς τὸν ζωδιακόν, ὃν μᾶς ἀφήκαν. Ἄν τις παρατηρήσῃ μετὰ προσοχῆς τὸν κυκλι-κὸν ζωδιακὸν τοῦ Δενδερᾶ ἐν πρώτοις θέλει ἴδῃ σύμπλεγμα διαφόρων σχημάτων περικυ-κλωμένων ἐξ ἐπιγραφῶν ἱερογλυφικῶν· ὀλί-γη προσοχὴ ὅμως δεικνύει, πρῶτον μὲν ζῶ-νῃν τινὰ ἐξωπερικὴν, κατεχομένην ὑπὸ ἱερο-γλυφικῆς ἐπιγραφῆς καὶ διακοπτομένην κατ' ἴσα διαστήματα ὑπὸ σχημάτων σωμάτων ἀν-θρωπίνων, ἐχόντων κεφαλὴν γυναικὸς ὀρθῆς, ἢ δυάδος τοιούτων ἐχόντων κεφαλὴν ἱέρα-κος, καὶ ἄτινα πάντα διὰ τῶν χειρῶν των ὑ-ψωμένων κρατοῦσι δίσκον πλήρη διαφόρων σημείων. Ἐπὶ τοῦ δίσκου τούτου παριστᾶν-τος τὸν οὐρανόν, σχεδὸν ὑπὸ τὸ κέντρον, φαί-νεται λέων τις ἀκολουθούμενος ὑπὸ γυναικὸς καὶ περιπτῶν ἐπὶ ὄφως. Εἶναι τὸ ζῳδιον τοῦ Λ έ ο ν τ ο ς. Ὅπισθεν τοῦ συμπλέγμα-τος τούτου φαίνεται γυνὴ περιπατοῦσα καὶ κρατοῦσα εἰς τὴν ἀριστερὰν αὐτῆς στάχιν σίτου. Εἶναι τὸ ζῳδιον τῆς Παρθένου. Μετὰ τοῦτο ἔρχεται ὁ Ζυγὸς ἔχων δύο πλάστιγ-

κας, ὁ Σκορπίος, ὁ Τοξότης ὑπὸ τὸ σχῆμα πτερωτοῦ κενταύρου· ὁ Αἰγόκερος κατὰ τὸ ἡμισυ αἰξ καὶ κατὰ τὸ ἡμισυ ἰχθύος· ὁ Ὑδρο-χόος, ἄνθρωπος χύνων ὕδωρ ἐμπεριεχόμενον εἰς δύο ἀγγεῖα. Οἱ Ἰχθύες ἠνωμένοι δι' ἐνὸς τριγώνου· ἔπειτα ὁ Κριός, ὁ Ταῦρος, οἱ Δίδυ-μοι, δύο ἀνθρώπιναι μορφαὶ περιπατοῦσαι ὁ-μοῦ· ὁ Καρκίνος ἀκολουθούμενος ἀμέσως ὑπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ Λέοντος. Ὁ Λέων εἶναι τὸ πρῶτον σημεῖον εἰς τὸ σύστημα τοῦ ζωδια-κοῦ. Ἐσῶθεν καὶ ἐξῶθεν τῆς γραμμῆς τῶν δώδεκα ζωδίων εὐρίσκονται οἱ κυριώτεροι ἀ-στερισμοί. Γενικῶς τὸ τερατώδες ζῶον τὸ περιπατοῦν ὄρθιον καὶ κατέχον τὸ κέντρον τοῦ δίσκου, θεωρεῖται ὡς ἡ ἀρχαία προσωποποί-ησις τῆς Μεγάλης Ἄρκτου ὥστε πλησίον αὐτῆς εὐρίσκεται ἡ θέσις τοῦ βορείου πόλου. Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ ἀνακάλυψις τῶν ζωδια-κῶν τοῦ Δανδερᾶ καὶ τοῦ Ἐσνὲ προεκάλεσε ζωηρὰς συζητήσεις, ἀλλ' αὐταὶ ἐξέρχονται τοῦ κύκλου ἡμῶν.

Αἱ πυραμίδες ὑπὸ τὴν ἀστρονομικὴν ἔπο-ψιν εἶναι πολὺ ἀξιοσημείωτοι. Εἶναι δὲ αὐταὶ τὰ ἀρχαιότατα μνημεῖα τῆς ἀνθρωπίνου με-γαλοφυΐας ἐν τῷ γνωστῷ κόσμῳ. Ἡ μεγί-στη πασσῶν, ἡ τοῦ Γιζὲ καλουμένη, ἠρευνήθη μετ' ἐπιτυχίας. Αἱ τέσσαρες αὐτῆς γωνίαι δεικνύουσιν ἀκριβῶς τὰ τέσσαρα κύρια τοῦ ὀ-ρίζοντος σημεία. Καὶ σήμερον δὲ εἰσέτι εἶναι πολὺ δύσκολον νὰ χαραχθῇ μεσημβρινὸς τό-σον ἐκτεταμένος χωρὶς νὰ παρεκκλίνῃ. Ἐκ τῆς θέσεως δὲ τῆς μεγάλης πυραμίδος ἐξά-γεται τὸ ἐξῆς ἐνδιαφέρον συμπέρασμα ἐπὶ τῆς φυσικῆς τῆς ὑδρογείου σφαίρας· ὅτι δηλαδὴ ἀπὸ πολλῶν χιλιάδων ἐτῶν ἡ θέσις τοῦ πλα-νῆτου μας δὲν ἠλλαξεν ἐπαισθητῶς καὶ ὅτι ἡ μεγάλη πυραμὶς εἶναι τὸ μόνον ἐπὶ γῆς μνημεῖον, τὸ ὁποῖον ὡς ἐκ τῆς ἀρχαιότητός του δύναται νὰ μᾶς παρέξῃ τὸ διδόμενον τοιαύτης παρατηρήσεως.

Ἡ ἐμφύχωσις ἦν οἱ Πτολεμαῖοι βασιλεῖς τῆς Αἰγύπτου, καὶ πρὸ πάντων ὁ Φιλᾶδελ-φος λεγόμενος, παρεῖξαν εἰς τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς τέχνας, ἔδωκαν τὴν μεγίστην ὠθη-σιν πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς ἀνθρωπίνου διανοίας. Εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι ὁ τελευταῖος οὗτος, προσκαλέσας εἰς τὴν πρωτεύουσάν του τοὺς σοφοὺς τῆς Ἑλλάδος, ἐξένισεν αὐτοὺς εἰς τὰ ἀνάκτορά του καὶ παρεῖξεν αὐτοῖς πάντα τὰ μέσα τὰ δυνάμενα νὰ εὐκολύνωσι τὰς ἐρεῦ-νας τὰς ἐπιστημονικᾶς.